

FÖRDJUPNING

Kort kommentar till regeringens aviserade förslag på ofinansierade åtgärder 2013

Konjunkturinstitutets prognos baseras på att regeringen genomför ofinansierade åtgärder på 14 miljarder kronor 2013. Beräkningarna avslutades den 23 augusti. Den 24 augusti presenterade finansminister Anders Borg i Harpsund regeringens nya prognos. Av presentation framgick det att finansministern räknar med att regeringen genomför ofinansierade åtgärder på 23 miljarder kronor 2013, det vill säga 9 miljarder kronor mer än vad som ligger i Konjunkturinstitutets prognos.⁴ I denna fördjupning redovisas en översiktlig beräkning av hur prognosens centrala variabler påverkas av den mer expansiva finanspolitiken 2013 som regeringen aviserade.

Det är ännu inte klart vilka åtgärder regeringen tänker föreslå i budgetpropositionen för 2013. Förhandlingar mellan regeringspartierna pågår och sedan återstår också att söka stöd i riksdagen. Konjunkturinstitutet bedömer det dock som sannolikt att de ofinansierade åtgärderna kommer att uppgå till 23 miljarder kronor 2013.

MER EXPANSIV FINANSPOLITIK 2013 KRÄVER MER ÅTSTRAMANDE FINANSPOLITIK 2014–2016

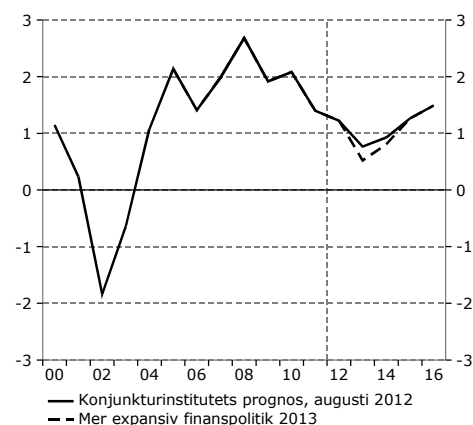
Enligt Konjunkturinstitutets bedömning finns utrymme för ofinansierade åtgärder på sammanlagt 21 miljarder kronor 2013–2016.⁵ I och med att regeringen planerar att genomföra ofinansierade åtgärder på 23 miljarder kronor redan 2013 finns det enligt Konjunkturinstitutets bedömning inget utrymme kvar för ytterligare ofinansierade åtgärder för åren 2014–2016. I de översiktliga beräkningar som redovisas nedan antas nivån på det konjunkturjusterande sparandet 2016 vara samma som i prognosen, vilket är nödvändigt för att klara överskottsmålet. Det innebär att det blir 9 miljarder kronor *mindre* i ofinansierade åtgärder 2014–2015 jämfört med prognosen. Man kan se det som att utrymmet för permanenta ofinansierade åtgärder tas i anspråk tidigare jämfört med prognosen. Med denna politik minskar det konjunkturjusterade sparandet till 0,5 procent av potentiell BNP 2013 (se diagram 17). Sedan stiger det gradvis i dessa beräkningar till 1,5 procent av potentiell BNP 2016, vilket är samma nivå som i prognosen.

⁴ Finansministern presenterade också ett utrymme för ofinansierade åtgärder 2014 om 27 miljarder kronor, det vill säga ytterligare 4 miljarder kronor detta år. Denna siffra kan bli både högre och lägre i budgetpropositionen för 2014 som presenteras nästa höst.

⁵ Se kapitlet "Makroekonomisk utveckling och ekonomisk politik 2012–2016".

Diagram 17 Konjunkturjusterat sparande

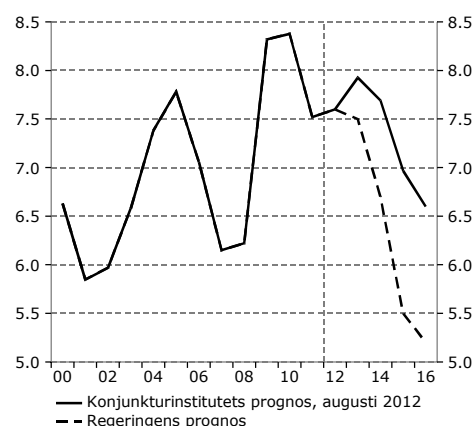
Procent av potentiell BNP

Källor: SCB, regeringen och Konjunkturinstitutet.

Diagram 18 Arbetslöshet

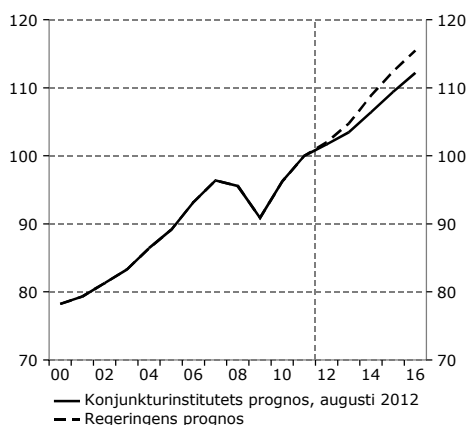
Procent av arbetskraften

Källor: SCB, regeringen och Konjunkturinstitutet.

Diagram 19 BNP

Index 2011=100, kalenderkorrigerad nivå

Källor: SCB, regeringen och Konjunkturinstitutet.

Regeringen är dock betydligt mera optimistisk än Konjunkturinstitutet om utvecklingen av BNP och arbetslöshet framöver. I regeringens prognos faller arbetslösheten till 5,2 procent 2016 vilket är nästan 1,5 procentenheter lägre än i Konjunkturinstitutets prognos (se diagram 18). Sysselsättningen är högre och BNP växer snabbare. I regeringens prognos är BNP-nivån 2,9 procent högre 2016 än i Konjunkturinstitutets prognos (se diagram 19). Det innebär att de gör en mer optimistisk bedömning av framtida skatteinkomster och utgifter för arbetslöshet, vilket ger ett större utrymme för ofinansierade åtgärder.

TIDIGARELAGDA OFINANSIERADE ÅTGÄRDER BIDRAR TILL EN NÅGOT SNABBARE KONJUNKTURÅTERHÄMTNING

Konjunkturinstitutet har gjort en översiktlig beräkning av hur den makroekonomiska utvecklingen sammantaget skulle påverkas med 9 miljarder kronor *mer* ofinansierade åtgärder 2013 och 9 miljarder kronor *mindre* i ofinansierade åtgärder 2014–2015. I beräkningarna antas att tyngdpunkten på de extra satsningarna läggs på sänkt skatt till företag samt investeringar och underhåll av infrastruktur.

Sammantaget blir effekten av den mer expansiva finanspolitiken att BNP-tillväxten blir ett par tiondels procentenheter högre 2013 och något lägre 2014–2015. Arbetslösheten kommer att börja falla något tidigare. Men BNP-nivån och sysselsättningen 2016 är i stort sett identisk med prognosen.⁶ Inflationen hinner inte påverkas mer än marginellt och därmed kommer inte Riksbanken att ändra reporäntan i någon nämnvärd utsträckning.

I denna bedömning har inga eventuella effekter som varaktigt höjer sysselsättning eller kapitalbildning beaktats. Det beror dels på att det inte finns tillräckligt skarpa förslag att bedöma, dels på att effekterna sannolikt skulle bli små 2013–2016.

Ur konjunkturrell synvinkel är det bra att genomföra ofinansierade åtgärder 2013 när konjunkturläget är svagt. Det bidrar till att påskynda konjunkturåterhämtningen och motverkar uppgången i långtidsarbetslösheten. Men eftersom utrymmet för permanenta ofinansierade åtgärder enligt Konjunkturinstitutets bedömning är begränsat innebär det samtidigt att finanspolitiken måste ges en stram inriktning 2014–2016 för att överskotts målet för de offentliga finanserna ska uppnås.

⁶ Regeringens högre prognos för BNP-nivån 2016 beror främst på mer optimistisk bedömning av jämviktsarbetslösheten. Denna bedömning tycks inte ha påverkats nämnvärt av de nya åtgärderna.